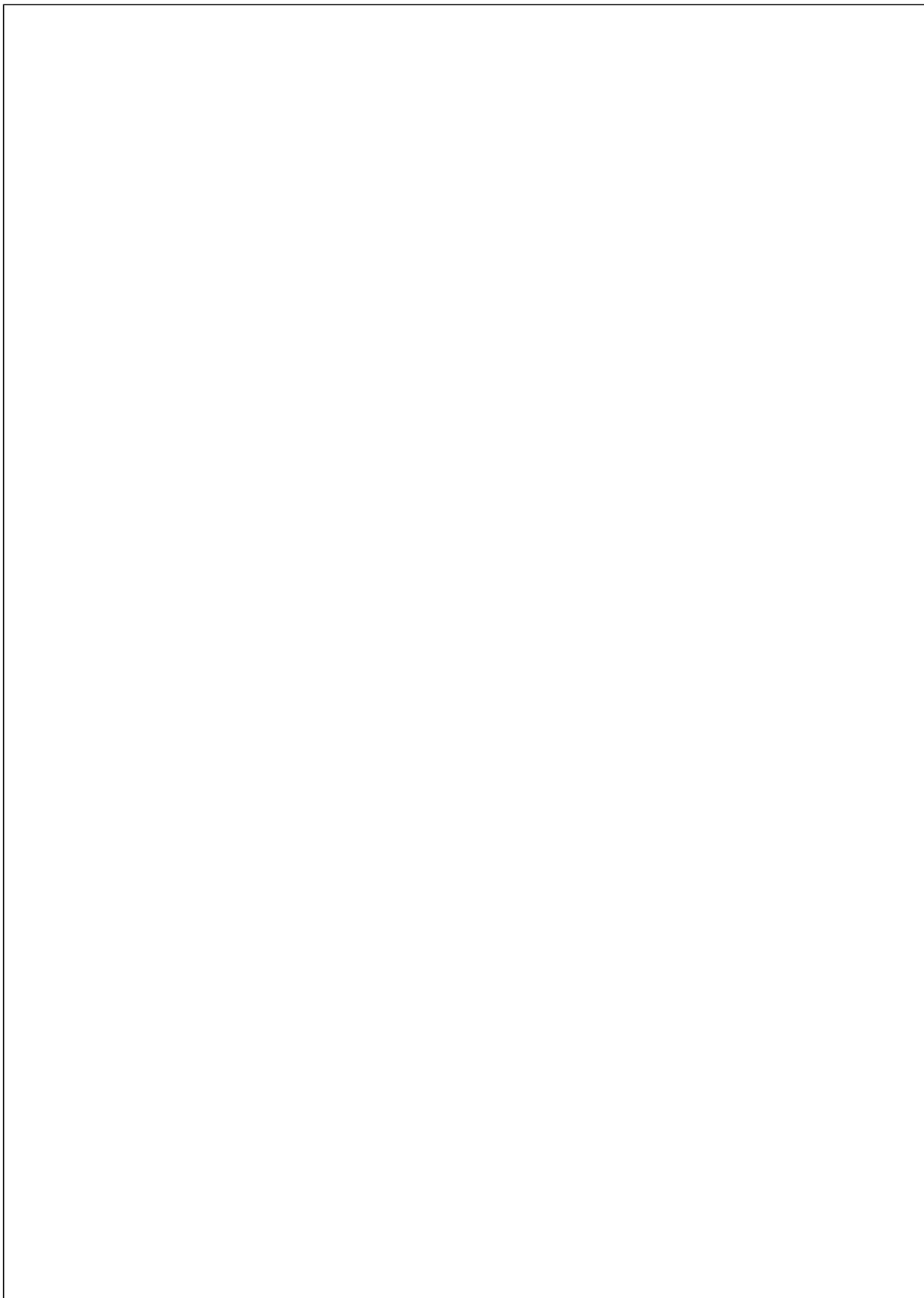

Instytut Pamięci Narodowej

[https://ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/169646,Upamietniamy-gdanskich-portowcow-Gdansk-31-sierpnia-2022.ht
ml](https://ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/169646,Upamietniamy-gdanskich-portowcow-Gdansk-31-sierpnia-2022.html)

11.03.2026, 19:51

Upamiętniamy gdańskich portowców - Gdańsk, 31 sierpnia 2022

Przy siedzibie Zarządu Portu Gdańskiego S.A. w Gdańsku Nowym Porcie odbyła się uroczystość odsłonięcia tablicy upamiętniającej walkę o godność, patriotyzm, wiarę i zaangażowanie gdańskich portowców w walkę z komunistycznym reżimem w latach 1946, 1970, 1980-1989.

31.08.2022

W uroczystości wzięli udział: prezes IPN dr Karol Nawrocki, przewodniczący NSZZ „Solidarność” Piotr Duda, wicewojewoda pomorski Aleksander Jankowski, poseł na Sejm RP Kacper Płażyński, prezes zarządu Morskiego Portu Gdańsk SA (gospodarz miejsca) Łukasz Greine, przewodniczący Zarządu Regionu Gdańskiego NSZZ „Solidarność” Krzysztof Dośła, przewodniczący Międzyzakładowej Komisji Koordynacyjnej NSZZ „Solidarność” Port Gdańsk Edward Fortuna, prezes Stowarzyszenia „Godność” Czesław Nowak. Obecni byli także przedstawiciele duchowieństwa (w tym sąsiedniego Kościoła Morskiego - świątyni portowej „Solidarności”), organizacji samorządowych, służb mundurowych i stowarzyszeń, a także rodziny portowców.

- Gdy patrzę na daty wyryte na tablicy, to myślę, że „walka o wolność gdy się raz zaczyna, z krwią ojca spada dziedzictwem na syna” - o tym mówi ta tablica, bo już w roku 1946, kiedy instalowano w Polsce komunistyczną kolonialną władzę, portowcy mieli siłę i odwagę, by się temu przeciwstawić -

mówił prezes IPN dr Karol Nawrocki podczas uroczystości. Przypomniął punkty kulminacyjne powojennej walki o wolną Polskę:

- Gdy na ulicach Gdańska, Gdyni, Szczecina i Elbląga ginęli niewinni ludzie w rewolcie grudniowej, na ulicach nie mogło zabraknąć portowców. Gdy Polska rodziła się do wolności, w nadziei na tę wolność i niepodległość w sierpniu roku 1980, a więc kiedy jedni dźwigali brzemiona drugich, byli tam gdańscy portowcy. Po 13 grudnia 1981 roku nie przestraszyli się systemu komunistycznego, nadal strajkowali, zakładali konspiracyjne związki, wydawali swoje biuletyny. Semper fdelis - zawsze wierni, aż do końcówki lat 80., kiedy to jesienią 1988 nadal podejmowali protest za wolną i niepodległą Polskę. Za to wielka chwała tym portowcom, którzy o wolną Polskę walczyli i wolnej Polsce się poświęcali.

Podczas wystąpienia prezes IPN wyróżnił jednego z zasłużonych portowców - Czesława Nowaka.

- W sposób szczególnie podziękuję jednemu z Was, który był nie tylko uczestnikiem tamtych wydarzeń w latach 80., ale jest też żywym świadectwem trwania tamtej historii. Jest świadkiem historii, (...) niesie w kolejne pokolenia, w XXI wiek pamięć o tych, którzy na pamięć zasługują.

Odsłoniętą tablicę poświęcił oraz okolicznościową modlitwę poprowadził biskup pomocniczy Archidiecezji Gdańskiej Wiesław Szlachetka. Uroczystość zakończyła się złożeniem kwiatów pod tablicą.

Tablica upamiętnia walkę o godność, patriotyzm, wiarę i zaangażowanie gdańskich portowców w walkę z komunistycznym reżimem w latach 1946, 1970, 1980-1989. Podane daty odnoszą się do historycznych momentów, ważnych w dziejach regionu i Polski. Strajk dokerów w Nowym Porcie, który miał miejsce w sierpniu 1946 roku, był jednym z pierwszych protestów przeciwko władzy komunistycznej na Wybrzeżu. Strajk, który początkowo miał podłoże ekonomiczne i dotyczył godnych warunków płacy i pracy, przerodził się w protest o hasłach wymierzonych w reżim komunistyczny. Robotniczy bunt został spacyfikowany siłą, a jego uczestnicy zostali surowo osądzeni. Ówczesne władze zastosowały też zasadę odpowiedzialności zbiorowej wobec mieszkańców dzielnicy, których wielu wysiedlono z Wybrzeża.

W Grudniu '70 gdańscy portowcy byli uczestnikami strajków na Wybrzeżu. Podobnie było w Sierpniu '80, gdy strajk w tym jednym z większym wówczas zakładów pracy w regionie przyczynił się do zwycięstwa postulatów „Solidarności”. Jedną z osób zasłużonych dla jego powodzenia był Czesław Nowak – w sierpniu 1980 roku uczestnik strajku w Porcie Gdańskim, od września 1980 roku członek „Solidarności”, współorganizator Komitetu Założycielskiego, od grudnia 1980 roku członek Komitetu Zakładowego. W okresie pierwszej „Solidarności” był on, wraz z kolegami, inicjatorem przywrócenia krzyża na mogile żołnierzy na Westerplatte.

W późniejszych latach gdańscy portowcy dali kolejne przykłady odwagi i zaangażowania w walce z komunistycznym reżimem. Port Gdański był jednym z najdłużej strajkujących zakładów na Wybrzeżu po wprowadzeniu stanu wojennego. W 1988 roku od 22 sierpnia do 3 września gdańscy portowcy ponownie podjęli akcję strajkową. Choć ten protest nie zakończył się podpisaniem porozumienia, w rezultacie był jedną z przyczyn erozji władzy komunistycznej i jej klęski pod koniec dekady. Za swoje zaangażowanie w czasie lat osiemdziesiątych portowcy zapłacili wysoką cenę: ponad 50 z nich było więzionych.

Tablica upamiętniająca portowców została umieszczona na budynku Zarządu Portu Gdańskiego S.A. w Nowym Porcie. Budynek usytuowany jest w bezpośredniej bliskości kanału portowego, tuż obok Zakrętu Pięciu Gwizdków. Niedaleko znajdują się historyczne obiekty związane z historią Polski: twierdza Wisłoujście i Westerplatte, gdzie bronili się polscy żołnierze we Wrześniu 1939. Położony tuż obok Zarządu Portu Gdańskiego S.A. Kościół Morski jest świątynią portowej „Solidarności”, przechowującą cenne pamiątki związane z tym okresem. Znajduje się tutaj m.in. krzyż, przy którym o. Dominik Kabattek (gwardian klasztoru franciszkanów w Nowym Porcie) odprawił Mszę świętą dla strajkujących portowców w sierpniu 1980 roku, a także obrazy Romualda Bukowskiego, przedstawiające Mszę świętą portowców w Sierpniu '80 w rejonie I oraz uroczyste poświęcenie krzyża, przywróconego przez portowców na Cmentarzu Poległych Obrońców Westerplatte.

Upamiętnienie powstało dzięki Stowarzyszeniu „Godność”, Oddziałowi IPN w Gdańsku oraz Zarządowi Regionu Gdańskiego NSZZ „Solidarność”.

W HOŁDZIE
GDAŃSKIM PORTOWCOM

KTÓRZY W LATACH 1946, 1970, 1980-89
WALCZYLI O GODNE WARUNKI PRACY I ŻYCIA
STRAJKOWALI I DEMONSTROWALI
PRZECIW KOMUNISTYCZNEMU REŻIMOWI

WIERNI BOGU I OJCZYŹNIE
KIERUJĄC SIĘ NAUKĄ PAPIEŻA ŚW. JANA PAWŁA II
PRZYWRÓCILI KRZYŻ MOGIŁOM ŻOŁNIERZY
OBROŃCÓW WESTERPLATTE

BUDOWALI SIŁĘ NIEZALEŻNEGO SAMORZĄDNEGO
ZWIĄZKU ZAWODOWEGO „SOLIDARNOŚĆ”
W STANIE WOJENNYM UTRZYMYWALI
PODZIEMNE STRUKTURY ZWIĄZKU

DOZNAJĄC REPRESJI I PONOSZĄC OFIARY
ODNIEŚLI ZWYCIĘSTWO W WALCE
O WOLNĄ I DEMOKRATYCZNĄ POLSKĘ

NSZZ
Solidarność

INSTYTUT
PAMIĘCI
NARODOWEJ
Oddział w Gdańsku

Gdańsk

GDAŃSK, 31 SIERPNIA 2022 R.